

Ion COGAN

Cu piciorul... prin București

Bine v-am regăsit dragii mei companioni de primblări prin locurile dragi nouă de când ne-am născut și dragi așisderea tuturor care au hălăduit mai mult sau mai puțin pe aceste tărâmurile bucureștene dar care au dorit să lase pentru posteritate o părticică măcar, din inima lor. Ultima oară v-am lăsat în Rondul scriitorilor din Grădina Cișmigiu să vă „delectați” cu „inegalabilele valori muzicale” la concurență vădită cu LINIȘTEA PATRIARHALĂ a celor „12 apostoli” ai culturii române aflați pe socluri din 1943 când Rondul s-a inaugurat...Ne punem atenția la încercare și auzul oripilat de efluviile manelomane ne dă de știre că respectivul iubitor de muzică a plecat să „încante”, probabil, și pe alții...Noi ne vom depărta încet de acest loc, îndreptându-ne spre silueta de neconfundat a clădirii Liceului „Gheorghe Lazăr” (azi Colegiu Național), clădire (renovată de curând – în interior și exterior – cu migală, redându-i strălucirea de altădată – dar și cu mici modificări față de situația inițială, cu plusurile și minusurile de rigoare. Două exemple, sugestive după părerea mea – poate nesemnificative, dar pentru cel care trece zilnic (de ...zeci de ani) pe lângă liceu, nu poate să nu remarce acele mici schimbări. E vorba de ceasul din turnul clădirii, care cu puțină bunăvoință și, eventual, ceva mai mulți bani, ar fi putut fi repus în funcțiune, și de frontispiciul ușii de la baza acestui turn pe care, înainte de renovare, scria vizibil „Locuința directorului” și care inscripție a dispărut din păcate, odată cu refacerea clădirii. Interesant este faptul că în aripa opusă, colț cu strada Schitu Măgureanu, frontispiciul cu inscripția „Intrarea profesorilor” s-a refăcut în întregime. (Probabil că s-a luat în considerare faptul că DOMNUL DIRECTOR nu mai are demult locuința în incinta școlii, așa că...) Păcat! Ce să mai spun de zidurile dinspre bulevard „îmbogățite” cu însemne și sloganuri de tip „grafitti” și pe care angajații acestui lăcaș de cultură din inima Capitalei n-au catadixit să le ștergă, sau dacă le-au șters odată, n-au mai repetat operațiunea ori de câte ori ar fi fost cazul. Clădirea școlii nu a fost dintotdeauna aceeași. În anul 1859, decembrie 7, un opis al lui Alexandru Ioan Cuza I apare în Monitorul Oficial prin care se stipulează în Art. 2 ca alături de Gimnaziul nr. 1 („Sf. Sava”) să se înființeze și Gimnaziul nr. 2 cu numele „răposatului doctor Gheorghe Lazăr care a restituit limba română în dreptul său de limbă de studii și a fost reîntemeietorul școalelor naționale din acest principat”. Ceea ce s-a și întâmplat, primul director fiind Constantin Adam. (E adevărat că în primii ani, gimnaziul nu a funcționat pe locul actual, acest lucru înfăptuindu-se de

abia începând cu anul 1890.) La 20 mai 1890 s-a pus piatra de temelie a noului așezământ, iar unul dintre oamenii care au contribuit la ridicarea în vecinătatea Cișmigiuului a viitorului liceu a fost primarul Pache Protopopescu. În același an, de ziua arhanghelilor Mihail și Gavril, s-a inaugurat actualul local, fiind singurul liceu din țară care posedă un orologiu. Proiect al arhitectului F.G. Montareanu, liceul a avut chiar de la înființare o bibliotecă bogată, care din păcate, în timpul ocupației germane a Bucureștiului din 1917, a servit drept combustibil pentru sobele sediului poliției care funcționa în clădire. La 18 ianuarie 1892 are loc prima sărbătorire a patronului spiritual al liceului, data aleasă coincidând cu cea a inaugurării de la 1860. În anul 1931, primarul Dem. I. Dobrescu (o altă personalitate marcantă a șirului de diriguitori ai Bucureștiului în luptă permanentă cu Consiliul Comunal) aprobă ridicarea unei noi aripi a Liceului și dotarea acestuia cu noi laboratoare, aulă și o centrală termică modernă. Să-mi iertați, domniile voastre, alegația de mai sus – poate cam prea lungă, dar ca om al școlii nu mă pot abține să nu subliniez anumite amănunte legate de creșterea învățământului românesc în diferite ipostaze ale acestuia, inclusiv istoria unor astfel de așezăminte...Grădina Cișmigiu (numită pe la începuturi – după 1852, anul inaugurării – „Știrbei Vodă”) s-a extins de-a lungul anilor, îmbogățindu-se cu noi alei, parcele pe care s-au plantat arbori de diferite specii inclusiv exotici, astăzi Grădina devenind un adevărat parc dendrologic. Recunoaștem platani, magnolii, castani, arțari, plopi argintii, ulmi. Academicianul profesor I. Simionescu scria în „Flora și fauna României” (1933) : „...Este o minune de artă grădinărească, (...) provocând vibrații estetice. Grădina cuprinde o bogăție de culori care te minunează. Cișmigiuul a păstrat încă un aer rustic, ca fond: zăvoiful natural din jurul vechii gârle n-a dispărut cu totul. Așa îți explici sălciiile pletoase din care spânzură draperii străvezii la marginea lacului; (...) Este entuziasmant.” Domniile voastre își mai amintesc (în acel interesant exercițiu de memorie pe care vi l-am propus cu o lună – două în urmă) colțul feeric al minigrădinii japoneze cu lebedele lui albe și negre, pelicani, rațe și găște sălbatice, foșoarele cu păsări exotice, biblioteca în aer liber din apropiere, renumiții vazători ambu-

lanți de vată de zahăr și baloane sau flașnetarii care te îmbiau cu muzica lor hârșăită și care se strecurau la lăsatul serii printre nelipsiții îndrăgostiți. Nu putem să îi lăsăm deoparte pe cei care au imortalizat pe parcursul anilor cu minunatele lor camere de luat vederi peisajele Cișmigiuului, oamenii lui (adică veșnicii plimbăreți – copii, adolescenți sau maturi la a doua sau a treia tinerețe – sau doar aflați în trecere, dar dornici în a-și lăsa pe sticla (mai apoi, pelicula) fotografică o clipă de nemurire... Iată-l pe domnul Ludwig Angerer! Pentru necunosători (iar aici ne putem număra inclusiv domniile noastre) domnul amintit este farmacist militar la farmacia Cezaro-Crăiască din București (numai până în 1857). Hm! Nu ne spune mai nimic. Dar... Demisionând din armată farmacistul devine grație noii sale pasiuni – fotografia – cel mai bun fotograf al Vienei, încununat chiar cu titlul de Fotograf al Curții Imperiale Austro-ungare (1860) și se numără printre primii fotografi ai orașului București avându-l alături pe cunoscutul deja Carol Popp de Szathmary, nu numai în profesie, ci și ca prieten foarte bun... Nelipsitul „fotograf la minut”, urmaș al celor care au făcut din pasiunea lor ARTĂ, este prezent și astăzi în apropierea foisorului și a „Buturugii” având, însă, cu căprioara lui împăiată, lustruită și înegrită de timp, un aer mai degrabă vetust decât melancolic. Și totuși, în acest nou început de veac aproape digitalizat, ne mai putem simți degajați și revigorați în fața unor aparate de fotografiat clasice cu imagini „in sepia” și cu nelipsitul îndemn „Zâmbiți, vă rog!” adresat de mânuitorul de blitz sau, având un aparat cu burduf, – din cele de pe la sfârșitul secolului al XIX-lea sau începutul veacului al XX-lea – praf de magneziu și becuri nitraphot... M-am ambiționat, domniile voastre, să regăsesc un personaj – celebru – care pe aleile Cișmigiuului, dar nu numai, a făcut epocă: flașnetarul (amintit mai sus) însoțit de nu mai puțin „celebrul” papagal care cu ciocul lui „fermecat” îți scotea pe dată Planeta fericirii - un fel de rezumat al viitorului tău într-o viziune de tot râsul. Citez una dintre multele *Planete de bărbat* și, domniile voastre se vor bucura fără doar și poate, pentru că la un anumit moment din viață – din curiozitate sau din credința că își pot forța norocul (mai în glumă, mai în serios) – au cumpărat cu 1 leu, 2 sau 3 respectivul bilet: „De toate lucrurile te apuci, în toate ai folos

și cu toate acestea mulți îți pizmuiesc soarta deși peste câțiva timp vei face un târg bun ce te va îndemna să mai faci un altul. Nu crede prietenul. Pentru faptele tale nu te teme, înainte de toate îți va da averea lui proprie. Loto : 25 – 20 – 1.” (Când nu era papagalul era un șoricel alb – dar ce mai contează ? Ne distram; erau și *Planete de femei* și – mai nou (atunci nou!) – *de copil*. Astăzi, farmecul specific al textului agramat și năucitor de serios care, totuși, te binedispunea cât ai fi fost de cătrănit a fost înlocuit cu impersonalul „Horoscop” zilnic, săptămânal etc, etc...tras la indigo (sau mă rog, la copiator) prin toate jurnalele scrise sau vorbite...Și dacă am fost, domniilor voastre, prezenți (pentru o clipă) la inaugurarea Liceului „Gheorghe Lazăr”, am putea (prin același mic exercițiu de memorie) să ne pierdem prin mulțimea de absolvenți ai respectivei instituții, ai căror elevi unii dintre dumneavoastră poate chiar ați fost, iar rândurile de față să fie ca un „remember” a acelor ani. Au urmat cursurile cu seriozitate și poate atrași de farmecul zilelor frumoase de toamnă sau primăvară, au plecat singuri sau în grupuri (spre disperarea profesorilor) la AER în CIȘMIGIU! Nu cred că Ion Andreescu pictorul, scriitorii și criticii, matematicienii, actorii, muzicienii, arhitecții, regizorii de mai târziu – Tudor Vianu, Cincinat Pavelescu, Al. Rosetti, Camil Petrescu, Urmuz, Florian Pittiș, Liviu Ciulei, Emil Prager, Mircea Djuvara, Dan Barbilian, Alfred Alessandrescu, Vasile Voiculescu, Grigore Băjenaru, Lia Manoliu, Victor Kernbach, George Cretzianu, Mihail Andricu și mulți, mulți alții asemeni lor, absolvenți de frunte, ar avea să-mi reproșeze că le-am făcut publice minunatele escapade la „cetate”, la „catacombe”, la „Buturugă” – dar aici, așa, mai ferțiți -. Și azi se mai pleacă de la ore („farmecul” romantic al chiului nu are vârstă) dar majoritatea e mai pragmatică în ziua de astăzi, mai materialistă...Îți recunoști și, pe undeva, în adâncul sufletului regreți că ai terminat (ehehe, de mult...) școala. Azi nu mai au uniforme „standard”, unii dintre ei adoptând o ținută chiar extravagantă (după posibilitățile părinților), uneori de-a dreptul obraznică, iar vocabularul, în general, argotic. Stau ciopor pe o bancă vorbind cu glas tare, ignorându-i pe cei din jur, sau dimpotrivă un pic provocatori, destul însă ca mulți trecători, unii asemeni nouă ca vârstă, să-și spună înciudați: „Of, tineretul din ziua de azi !...Păi, domne, pe vremea mea...”, de parcă nu pe vremea lor (și a noastră) alți trecători repetaseră întocmai sau relativ schimbat același text, cu referire - evidentă - la aproximativ aceleași aspecte: „Vai, se pupă așa în văzul lumii...Pe vremea mea...” Da, domnilor ! SE PUPĂ!! Și s-au pupat, se pupă și se vor pupa în vecii vecilor atâta timp cât vom exista pe acest Pământ...Să ne vedem cu bine, domniile voastre... Pa, VĂ PUP!!!